

Nr 1

Utrikesutskottets betänkande med anledning av propositionen 1975:1 i vad avser anslag för budgetåret 1975/76 inom utrikesdepartementets verksamhetsområde jämte motioner.

I betänkandet behandlas regeringens i propositionen 1975:1, bilaga 5, gjorda framställning avseende driftbudgetens avsnitt A, B, D och E samt kapitalbudgeten jämte i anledning därav väckta motioner. Utskottet kommer att framdeles avge betänkande om regeringens förslag avseende driftbudgeten avsnitt E, Internationellt utvecklingsarbete, jämte i anledning därav väckta motioner.

Utrikesdepartementet m. m.

1. **Utrikesförvaltningen m. fl. anslag.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag (punkterna A 1–A 10) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1975/76 anvisar

1. till *Utrikesförvaltningen* ett förslagsanslag av 205 785 000 kr.,
2. till *Utlandstjänstemännens representation* ett reservationsanslag av 4 600 000 kr.,
3. till *Inventarier för beskickningar, delegationer och konsulat* ett reservationsanslag av 6 881 000 kr.,
4. till *Kursdifferenser* ett förslagsanslag av 1 000 kr.,
5. till *Ersättning åt olönade konsulter* ett förslagsanslag av 2 630 000 kr.,
6. till *Särskilda förhandlingar med annan stat eller inom internationell organisation* ett förslagsanslag av 9 000 000 kr.,
7. till *Kostnader för vissa nämnder m. m.* ett förslagsanslag av 200 000 kr.,
8. till *Kommittéer m. m.* ett reservationsanslag av 150 000 kr.,
9. till *Extra utgifter* ett reservationsanslag av 315 000 kr.,
10. till *Kostnader för officiella besök m. m.* ett förslagsanslag av 1 000 000 kr.

Bidrag till vissa internationella organisationer

2. **Förenta Nationerna m. fl. anslag.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag (punkterna B 1–B 5) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1975/76 anvisar

1. till *Förenade Nationerna* ett förslagsanslag av 23 000 000 kr.,
2. till *Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD)* ett förslagsanslag av 9 065 000 kr.,
3. till *Europeiska frihandelssammanslutningen (EFTA)* ett förslagsanslag av 3 500 000 kr.,
4. till *Europarådet* ett förslagsanslag av 5 000 000 kr.,
5. till *Övriga internationella organisationer m. m.* ett förslagsanslag av 65 000 kr.

Information om Sverige i utlandet

3. Svenska institutet. Utskottet tillstyrker regeringens förslag (punkten D 1) och hemställer

att riksdagen till *Svenska institutet* för budgetåret 1975/76 anvisar ett reservationsanslag av 12 950 000 kr.

4. Sveriges Radios programverksamhet för utlandet. Regeringen har (punkten D 2) föreslagit riksdagen att till Sveriges Radios programverksamhet för utlandet anvisa ett anslag av 14 547 000 kr.

Av propositionen framgår att av detta anslag bl. a. bestrids medel för att fullfölja och avsluta inledda lyssnarundersökningar. *Utskottet*, som vill erinra om 1973 års riksdags uttalande (UU 1973:1) om önskvärdheten av ökad kunskap om utlandsprogrammets lyssnarunderlag, ser med intresse fram emot resultatet av dessa sedan länge pågående undersökningar.

Utskottet hemställer

att riksdagen till *Sveriges Radios programverksamhet för utlandet* för budgetåret 1975/76 anvisar ett anslag av 14 547 000 kr.

5. Övrig information om Sverige i utlandet. Utskottet tillstyrker regeringens förslag (punkten D 3) och hemställer

att riksdagen till *Övrig information om Sverige i utlandet* för budgetåret 1975/76 anvisar ett reservationsanslag av 5 237 000 kr.

Diverse

6. Ekonomiskt bistånd till svenska medborgare i utlandet m. fl. anslag. Utskottet tillstyrker regeringens förslag (punkterna E 1–E 2) och hemställer att riksdagen för budgetåret 1975/76 anvisar

1. till *Ekonomiskt bistånd till svenska medborgare i utlandet m. m.* ett förslagsanslag av 500 000 kr.,

2. till *Bestridande av resekostnader för inom Förenta Nationerna utsedda svenska stipendiater* ett reservationsanslag av 10 000 kr.

7. Information om mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor. Regeringen har (punkten E 3) föreslagit riksdagen att till information om mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor för budgetåret 1975/76 anvisa ett anslag av 2 065 000 kr.

Under detta anslag beräknas bl. a. medel för Svenska FN-förbundet, Svenska freds- och skiljedomsföreningen samt Svenska sektionen av Amnesty International.

Motionerna

I *motionen 1975:252* av herr Takman m. fl. (vpk) hemställs att riksdagen under tredje huvudtiteln E 3 (prop. 1975:1, bilaga 5) anvisar 60 000 kronor till Svenska freds- och skiljedomsföreningen för informationsverksamhet.

I *motionen 1975:735* av herrar Hjorth och Svensson i Kungälv (s) föreslås

1. att riksdagen beviljar Svenska sektionen av Amnesty International ett anslag på 25 000 kronor,

2. att riksdagen till information om mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor för budgetåret 1975/76 anvisar ett anslag på 2 071 000 kronor.

I *motionen 1975:1149* av fru Fredgardh m. fl. (c, m, fp) hemställs att riksdagen för 1975/76 beviljar Svenska FN-förbundet förutom tidigare utgående anslag på 490 000 kronor ett anslag på 100 000 kronor.

Utskottet

Budgetpropositionens förslag beträffande höjningar av anslagen under litt. A, B, D och E täcker i huvudsak endast pris- och kostnadsökningar samt andra ofrånkomliga medelsbehov. Detta gäller även anslaget E 3. Vid fördelningen av den föreslagna höjningen av detta anslag med totalt 360 000 kr. har en prioritering skett av Utrikespolitiska institutet och Svenska FN-förbundet. Detta överensstämmer med uttalanden som riksdagen gjort (UU 1971:1) i fråga om användningen av ökade resurser för information om mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor.

Svenska FN-förbundet bör, som i propositionen framhålls, vara det organ som i samråd med andra berörda institutioner har huvudansvaret för allmän information i Sverige om FN:s och fackorganens verksamhet. FN-förbundet har begärt en bidragsökning med 430 000 kr., varav 162 000 kr. avser ökade löner, hyres- och kanslikostnader m. m.

Av föredragning inför utskottet har framgått att Svenska FN-förbundets ekonomi starkt har försämrats till följd av dels ökade omkostnader, dels förbundets ambitioner att tillgodose det ökade informationsbehovet. För-

bundet erhåller statliga bidrag dels över UD:s anslag för information om mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor (E 3), dels SIDA:s anslag för u-landsinformation (C 3). SIDA:s bidrag utgår för vissa samarbetsprojekt mellan verket och förbundet avseende information om FN-systemets utvecklingssamarbete och de stora utvecklingsproblemen i världen. Trots dessa bidrag har FN-förbundet drabbats av ett kraftigt underskott i sin budget. För 1974 uppgår underskottet till ca 100 000 kronor.

Motionen 1149 syftar till att genom ökade bidrag lösa de ekonomiska svårigheter som förbundet brottas med.

Även motionen 737, som formellt anknyter till SIDA:s informationsanslag (C 3), har denna syftning. I denna motion yrkas sålunda att tillgängliga medel för u-landsinformation bör omfördelas så att bidraget till FN-förbundet kan höjas väsentligt.

Utskottet delar i det läge som nu uppkommit motionärernas bedömning om angelägenheten av ökat statligt stöd till FN-förbundet. Med tanke på förbundets ökade verksamhet avseende information om utvecklingsfrågor och FN-systemets utvecklingsbistånd – en verksamhet vars totala kostnader inte täckts genom SIDA:s bidrag – finner utskottet att ett större bidrag från SIDA är motiverat för att lösa förbundets akuta ekonomiska problem. Utskottet tillstyrker sålunda motionen 737, medan det avstyrker motionen 1149 som avser en höjning av bidragen över anslaget E 3. Utskottet kommer att formellt redovisa sin hemställan med anledning av motionen 737 i samband med behandling av anslaget C 3, dvs. i sitt betänkande om internationellt utvecklingssamarbete.

Utskottet vill emellertid understryka att Svenska FN-förbundet ej får bli beroende av bidrag från SIDA för att kunna täcka sina administrativa kostnader. Beredningen för u-landsinformation har uttalat sig för att FN-förbundets behov härvidlag bör täckas med bidrag från utrikesdepartementet, dvs. över anslaget E 3.

Utskottet ansluter sig till beredningens uppfattning och förutsätter att regeringen i nästa års budgetproposition framlägger förslag i linje härmed.

Den i budgetpropositionen föreslagna fördelningen av anslaget E 3 för nästa budgetår innebär vidare att bidraget till *Svenska freds- och skiljedomsföreningen* höjs med 4 000 till 25 000 kronor. Utskottet finner med hänsyn till den restriktivitet som i övrigt kännetecknar budgeten att en ytterligare höjning inte nu är aktuell. Utskottet avstyrker därför motionen 252.

Bidraget till *Svenska sektionen av Amnesty International* föreslås i budgetpropositionen öka med 4 000 kronor till 19 000 kronor. Med tanke på den angelägna informationsverksamhet på de mänskliga rättigheternas område som organisationen bedriver finner utskottet efter föredragningar att en höjning av bidraget med sammanlagt 10 000 kronor är berättigad. Utskottet tillstyrker sålunda motionen 735.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen ger regeringen till känna vad utskottet anfört om ökade statliga bidrag till Svenska FN-förbundet,
2. att riksdagen i anledning av regeringens förslag och med bifall till motionen 1975:735 samt med avslag å motionerna 1975:252 och 1975:1149 till *Information om mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor* för budgetåret 1975/76 anvisar ett anslag av 2 071 000 kr.

8. Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut m. fl. anslag. Utskottet tillstyrker regeringens förslag (punkterna E 4–E 5) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1975/76 anvisar

1. till *Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut* ett reservationsanslag av 4 167 000 kr.,
2. till *Vissa åtgärder för rustningsbegränsning och kontroll* ett förslagsanslag av 4 272 000 kr.

Statens allmänna fastighetsfond

9. Inköp, uppförande och istandsättande av fastigheter för utrikesrepresentationen. Utskottet tillstyrker regeringens förslag (punkten II:5) och hemställer

att riksdagen till *Inköp, uppförande och istandsättande av fastigheter för utrikesrepresentationen* för budgetåret 1975/76 anvisar ett investeringsanslag av 7 000 000 kr.

Statens utlåningsfonder

10. Utrikesförvaltningens lånefond. Biståndsförvaltningens lånefond. Utskottet tillstyrker regeringens förslag (punkterna IV:1–IV:2) och hemställer att riksdagen för budgetåret 1975/76 anvisar

1. till *Utrikesförvaltningens lånefond* ett investeringsanslag av 100 000 kr.,
2. till *Biståndsförvaltningens lånefond* ett investeringsanslag av 1 000 kr.

Stockholm den 25 februari 1975

På utrikesutskottets vägnar

ARNE GEIJER

Närvarande: herrar Arne Geijer i Stockholm (s), Hernelius (m), Antonsson (c), fru Lewén-Eliasson (s), herr Adamsson (s), fru Nilsson i Kristianstad (c), herrar Palm (s), Turesson (m), Göransson (s), Korpås (c), Hellström (s), Åberg (fp), Ericson i Örebro (s) och Ångström (fp).